ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ มุมมองของบุคลากรทางการแพทย์ ต่อการหมุนเวียนบุคลากร ภายใต้ระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า กรณีศึกษา ในจังหวัดชัยนาท

ผู้เขียน

นางวัฒนา จันทร์เปรม

ปริญญา

สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

ผศ. คร. ทรงวุฒิ ตวงรัตนพันธ์ อ. ชิดชนก เรือนก้อน

ประธานกรรมการ

กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามุมมองของ บุกลากรทางการแพทย์ ต่อการหมุนเวียนบุกลากร และบริบทที่เกี่ยวข้อง ภายใต้ระบบหลักประกัน สุขภาพถ้วนหน้า จังหวัดชัยนาท กลุ่มตัวอย่างเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ กลุ่มบุกลากรทางการแพทย์ ประกอบด้วย แพทย์ ทันตแพทย์ เภสัชกร และพยาบาล จำนวน 24 คน เก็บข้อมูลด้วยระเบียบวิธีวิจัย เชิงกุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเชิงลึก ร่วมกับการใช้ข้อมูลจากเอกสาร ดำเนินการเก็บข้อมูล ภาคสนามตั้งแต่เดือน พฤษภาคม- กรกฎาคม 2550 และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า แพทย์ และทันตแพทย์ ที่เริ่มต้นรับราชการได้ 1-2 ปี ต่างก็มีความ ด้องการหมุนเวียน ด้วยเงื่อนไขของกวามด้องการศึกษาต่อ กลับภูมิลำเนาเดิม และการหมุนเวียนไป สถานที่ที่สามารถสร้างรายได้มากขึ้น ขณะที่แพทย์ที่มีอายุมากขึ้น ถ้าต้องหมุนเวียนก็จะไปด้วย เหตุผลที่เกี่ยวกับความก้าวหน้าในอาชีพราชการ สำหรับวิชาชีพเภสัชกรและพยาบาล ต่างก็มี ประสบการณ์ในการหมุนเวียนมาแล้ว และเหตุผลหลักของการหมุนเวียน คือ การย้ายติดตามคู่ สมรส และย้ายกลับภูมิลำเนาเดิม มุมมองของบุคลากรทางการแพทย์ต่อการหมุนเวียน เห็นว่าแพทย์ ทันตแพทย์ที่มีการ หมุนเวียน มีปัจจัยเงื่อนไขมาจากเรื่องของ การศึกษาต่อ และการย้ายกลับภูมิลำเนาเดิม เภสัชกรย้าย ด้วยเหตุผลของเพื่อนร่วมงาน และการศึกษาต่อ และพยาบาลส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่ ถ้าจะย้ายก็ ด้วยเรื่องย้ายตามกู่สมรส

การทำงานภายใต้ระบบหลักประกันสุขภาพ ในกลุ่มของแพทย์ ทันตแพทย์ เห็นว่ามี ผลกระทบเรื่องภาระงานที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากประชาชนเข้าถึงบริการได้ง่ายขึ้น แต่กำลังคนในการ ทำงานไม่สมดุลกับปริมาณงาน เวลาในการตรวจวินิจฉัยน้อยลงความผิดพลาดอาจมีมากขึ้นและมี การสื่อสารกันกับคนไข้น้อยลง อย่างไรก็ตาม เงื่อนไขภาระงานภายใต้ระบบหลักประกันสุขภาพ ถ้วนหน้า ก็ไม่ได้เป็นปัจจัยหลักของการหมุนเวียนของบุคลากรทางการแพทย์ แต่วิชาชีพแพทย์ ก็ เป็นวิชาชีพหนึ่ง ที่ได้รับผลกระทบในเรื่อง ความเสี่ยงต่อการถูกฟ้องร้องมากขึ้น

จากผลการศึกษาครั้งนี้ ผู้บริหารควรพิจารณาเกี่ยวกับ การจัดอัตรากำลังของบุคลากร ทางการแพทย์ในโรงพยาบาล ให้มีความเหมาะสมกับลักษณะงานของบุคลากรทางการแพทย์ พิจารณาก่าตอบแทนและสวัสดิการที่เหมาะสม และควรหามาตรการสนับสนุนความก้าวหน้าทาง การศึกษา ตลอดจนส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างวิชาชีพของบุคลากรสาธารณสุข ซึ่งจะช่วยลด ความต้องการหมุนเวียนของบุคลากรทางการแพทย์ต่อไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ Copyright© by Chiang Mai University All rights reserved

Independent Study Title Perspectives of Medical Personnel Toward Personnel Flow Under the Universal Coverage Health Insurance System : Case Study of Chai Nat Province

Author

Mrs. Wattana Chanpram

Degree

Master of Public Health

Independent Study Advisory Committee

Assoc. Prof. Dr. Soungvuth Toungratanaphan Chairperson Lect. Chidchanok Ruengorn Member

ABSTRACT

This descriptive study aims to examine perspectives of medical personnel and contexts involving their flow within the Universal Coverage Health Insurance in Chai Nat province. The research purposively selected 24 samples comprising of doctors, dentists, pharmacists, and nurses. The data were collected by a qualitative method using in-dept interview, a review literature combined with field study during a period of May to July 2007. Subsequently, they were analyzed based on a content analysis.

The research findings show that doctors and dentists, who have been in a civil service for one to two years, desire to flow out due to their demand for further education, relocate to their hometowns and to places providing a chance of higher incomes earning. On the other hand, doctors with higher experiences have career advances as their main reason for the flow demand. Meanwhile, most pharmacists and nurses have already experienced in flowing around with main reasons of following their spouses and hometowns locations.

Perspectives of medical personnel toward the flow are significantly owing to postgraduate education opportunity and relocation to their hometowns for doctors and dentists. While, colleagues and postgraduate education are prominent motives for pharmacists. Since most nurses are local residents, they relocate mainly to follow their spouses.

According to impacts of the Universal Coverage Insurance Scheme, groups of doctors and dentists have encountered the greater number of patients because of its easy accessability and affordability to Thai citizens. This leads to the imbalance of number of medical personnel and patients, lessen diagnostic time per case, and probably decrease the effectiveness of services and communication with patients. However, an increase in individual responsible cases of medical personnel is not considered as a major factor influencing their decision to flow themselves. Nevertheless, the problem has indeed caused doctors higher prone to risks of being sued.

Based on the research findings, it is recommended that the administrators need to consider the appropriateness of the medical personnel to be assigned to each hospital related to job characteristics. Likewise, compensation and fringe benefits should be offered to them properly. In addition, there should be a means of educational advances promotion, as well as the enhancement of relationship among health care personnel which hopefully will help for a flow decrease.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ Copyright© by Chiang Mai University All rights reserved